

Bunkeflo Strandkyrka

Lunds stift

Entré mot nordväst.

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

KRISTINA SIMONSSON, 2017-10-03

jais
arkitekter
—

Svenska kyrkan
LUNDS STIFT

Bunkeflo Strandkyrka

Limhamns församling, Malmö pastorat, Lunds stift

Bunkeflo socken, Malmö Ängsklockan1-husnr 1, Malmö kommun, Skåne län, Skåne

Beskrivning och historik

Kyrkomiljön

Bunkeflostrand ligger vid havet i sydvästra delen av Malmö.

Området har varit bebott sen förhistorisk tid visar fornlämningar. Fram till 1700-talet bodde socknens befolkning i byarna Bunkeflo, Vintrie och Naffentorp cirka fyra kilometer inåt land. Strandmarken var utmarker till byarna på slätten. Marken gick inte att odla på, den översvämmades ofta, men kunde användas till bete på sommaren. När kalk- och cementindustrier kring sekelskiftet 1800/1900 startade i grannkommunerna började strandmarkerna befolkas av arbetare och fiskare. På 1960-talet köptes strandängarna av ett byggbolag som tätbebyggde området med radhus och det var då som den stora expansionen av Bunkeflostrand började.

Flygfoto från norr. Foto: Pär Martin Hedberg.

Dagens Bunkeflostrand består mestadels av låga enfamiljshus, många i form av radhus. De senaste årens utbyggnader som fortfarande pågår är med flerfamiljshus. Servicen består av en matbutik, skolor och vårdboende. Bunkeflostrand tillhör Malmös mer välbärgade stadsdelar. Längs kusten ligger Bunkeflos strandängar som är ett värdefullt naturområde som är utpekade som riksintresse för naturvården. Brofästet ligger nära och många pendlar till Köpenhamn.

Kyrkoanläggningen ligger mitt i samhället i en korsväg mellan Klagshamnsvägen och Gottorpsvägen. I väster på andra sidan gatan ligger ett köpcentrum med livsmedelsaffär. I öster gränsar kyrkan till en skola och i söder en parkeringsplats och förskola. Utanför detta ligger bostäder.

Kyrkobyggnaden

När Bunkeflostrand från 1960-talet och framåt utvecklades med många nya bostäder låg församlingens äldre kyrka långt ifrån centrum. Bunkeflo kyrka låg cirka fyra kilometer österut där det då inte bodde så många människor. Det fanns behov av en kyrka i den växande nya stadsdelen.

En arkitekttävling ordnades som vanns av White arkitekter. Av kostnadsskäl genomfördes aldrig förslaget. Istället byggdes en enklare kyrka, ritad och uppförd av Nordiska Trähus. Inredningsarkitekt var Inger Adlerz. Kyrkan invigdes 1990 och helgades till den Heliga Birgitta. Den innehöll ett åttkantigt kyrkorum och två korta längor med sakristia, samlingshall, pentry och några mindre rum för barnverksamhet. Församlingsexpeditionen låg kvar i prästgården intill Bunkeflo kyrka.

Det fanns en önskan om att flytta expeditionen från Bunkeflo till Bunkeflostrand och också få större samlingslokaler. Sews arkitektkontor ritade en om- och tillbyggnad som invigdes 2005. Kyrkorummet byggdes till med ett kor i öster och entrén till kyrkorummet flyttades och förstörades. Rummets riktning försköts ett åttondels varv, så att koret kom i öster från att tidigare legat i sydöst. Kyrkorummet försågs med en glaslanternin i taket och orgeln placerades i en utbyggd nisch. En helt ny länga byggdes i söder med stort kök, kontor och barn- och ungdomslokaler. Den norra längan byggdes om och till med kontor och personalrum. Ytan mer än fördubblades vid tillbyggnaden.

Exteriör

Anläggningen består av kyrkorummet i mitten som är kringbyggt åt tre håll med längor i ett plan. Byggnadernas hörn är i de flesta fall avskurna. Kyrkorummets tak höjer sig med en lanternin över de lägre samlingslokalerna. Entrén är indragen i nordvästra hörnet mellan två längor. Fasaden består av vitslammat tegel, taket är

belagt med rött tegel, fönster och dörrpartier är av grå aluminium.

Grunden är byggd av lättklinkerblock och plattan av gjuten betong.

Ytterväggarna är byggda av en träregelstomme med isolering, klädd med slammat vitmålat tegel på utsidan och gips på insidan.

Fönstren är isolerglas med ljusgrå aluminiumram i flera olika format, kvadratiska och stående rektangulära. Fönsterblecken är av vit plåt. I kyrkorummet finns två stående rektangulära fönster med blyinfattat färgat och målat glas.

Längorna täcks av ett flackt sadeltak belagda med röda enkupiga tegelpannor.

Vindskivorna är klädda med vit plåt. Den utkragade takfoten är inklädd med brädor.

Kyrkorummet täcks av ett pyramidtak med tegel med en avskuren topp där en fyrkantig lanternin med sidor av svart plåt och pyramidtak av glas höjer sig.

Takavvattningen är av svart plåt liksom ventilationshuvarna. Koret och skärmtaket över ingångarna har tak täckta av falsad svart plåt.

Huvudentrén i nordväst är indragen mellan två längor. Entrén har ett skyddande skärmtak som vilar på en stålstomme. Pulpettaket är belagt med falsad plåt.

Dubbeldörrarna är täta aluminiumpartier med glasade sidofönster med horisontell indelning. Dörren har mörkgrå fyllning i ljusgrå ram med långa rostfria draghandtag. Mot öster finns ytterligare en entré med en tät enkeldörr med ett stort glasparti vid sidan. I lunchrum och församlingsal finns glasade utgångsdörrar. Teknik och förråd har täta aluminiumdörrar. Samtliga aluminiumpartier är grå. Framför huvudentrén står klockstapeln.

Fasad mot öster.

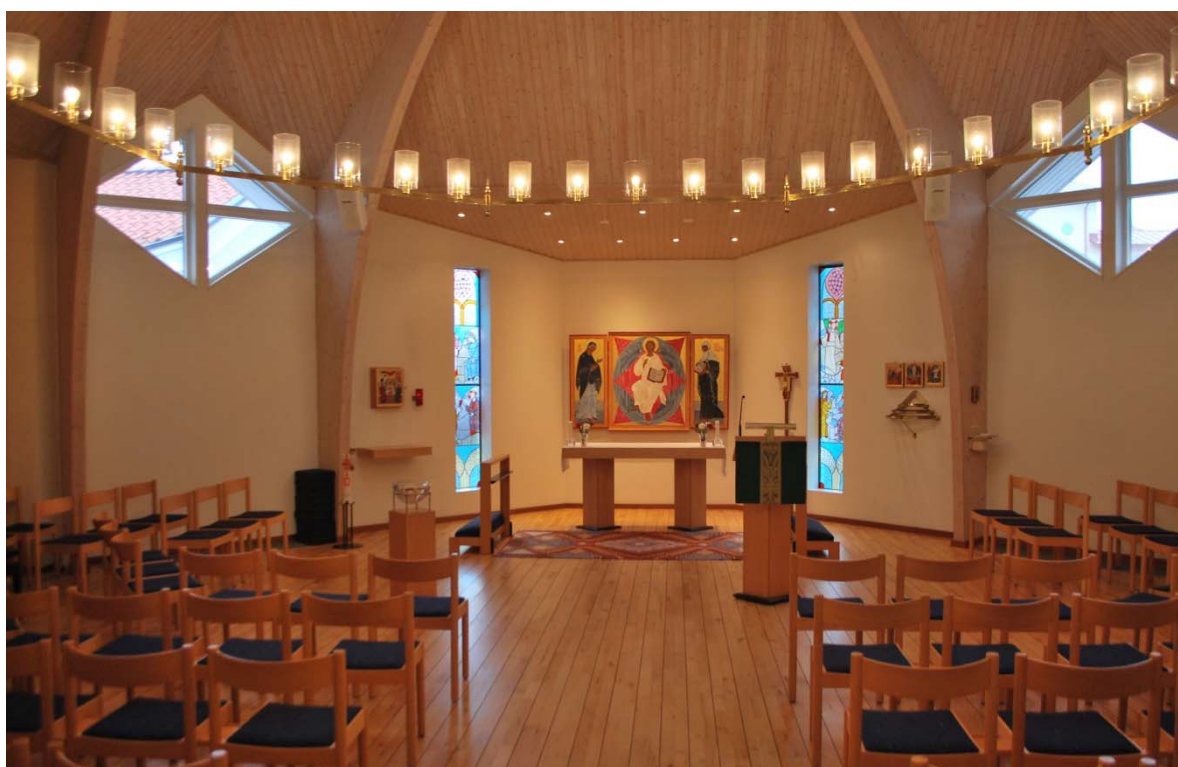
Fasad mot söder.

Interiör

Anläggningen består av kyrkorummet kringbyggt med tre längor med församlingslokaler. Från entrén nås kontorslängan i söder, kyrkorummet, samlingsalen i väster och längan i söder med barn/ungdomslokaler och kontor.

Entrérummet, kyrktoget, som är en förbindelselänk fungerar delvis också som mötesplats möblerat med stolar och bord. Entrén har golv av klinker, målade väggar och perforerad gips i taket. Kapprum och toaletter finns intill entrén. I kapprummet skiftar golvet till linoleum. I passagen framför ingången till kyrkorummet finns en långsmal glaslanternin i taket, där hänger dopänglarna och en skeppsklocka. Väggen under glaslanterninen är klädd med en porös vit akustikskiva.

Kyrkorummet mot öster.

Ingången till kyrkorummet är genom tre höga dubbeldörrar. Dörrarna är klädda med björkfanér med infällda försänkta spår av körsbärsträ. De långa draghandtagen är också av körsbärsträ.

Det åttakantiga kyrkorummet bärs upp av åtta kraftiga limträramar från golv till tak. Innertaket är klätt med sågad panel mellan limträbalkarna. Både limträ och panel är vitpigmenterade. Det höga taket är åttkantigt där vartannat fack är helt och vartannat är brutet. På golvet ligger parkettrågolv indelat med svart fog, så kallat skeppsgolv. Fogens riktning är väst-öst. En träsockel löper längs väggen. Hela golvet ligger i samma nivå. Väggarna är vitmålade.

Kopplade stolar står på ömse sidor om en mittgång i riktning mot altaret. Stolarna är placerade i bågform. I taket hänger en stor åttakantig ljuskrona av metall med glascylindrar med glödlampor.

Koret i öster är en del av kyrkorummet utan avgränsning. Koret som byggdes ut 2005

har ett lägre tak med infälld belysning. I koret står ett fristående altare, knäfall, ambo och dopfunt. På ömse sidor om altartavlan finns blyinfattade glasmålningar. De föreställer på norra sidan Maria bebådelse och Petrus får nycklarna till himmelriket. På södra sidan Maria Magdalena efter uppståndelsen, Jesus och den samariska kvinnan vid Sykars brunn. På båda sidor syns vinrankan och sädeskorn som symboliserar nattvarden.

En rund piscina av mässing, ett sakramentsskåp med ikonbild och förberedelsebord hänger på väggen norr om altaret. På väggen söder om altaret hänger tre ikoner ovanför en ljusbärare. Samtliga ikoner och glasmålningarna är utförda av ikonmålare Erland Forsberg.

Dagsljus kommer från två högt sittande vita aluminiumfönster i rombform med indelning som ett kors och takljus från en pyramidformad glaslanternin i taktoppen. Orgeln är placerad i en nisch i norr. Längst bak vid entrén finns mixerbord. I söder finns en enkeldörr som leder till södra längan där sakristian finns som har trägolv, gipstak och målade väggar. Längs en vägg finns klädskap med trädörrar. Ett enkelt vägghängt altare och krucifix hänger på östra väggen i sakristian.

Kyrkorummet mot entrén i väster.

Barnrum.

Mitt emot kyrkorummet ligger samlingsalen, Birgittasalen. Den har linoleumgolv, perforerad gips i taket, målade väggar och glaspartier mot väster. Till samlingsalen hör ett stort kök.

Längan i norr har kontorsrum och lunchrum längs en passage i mitten. Samtliga rum har mot passagen glaspartier av björk. Golven är belagda med linoleum, i taket perforerad gips och målade gipsväggar.

Kyrktorget med klinker övergår till samvarorum och sammanbinder entrén i öster och den södra längan. Längan innehåller barn och ungdomsrum, rum för kantor och diakon. Samtliga rum har linoleumgolv, perforerad gips i taket och målade gipsväggar. Innerdörrarna i anläggningen är massivdörrar med björkfanér och samtliga väggar är gipsväggar.

Inredning och inventarier

Altare, ambo, dopfont och altarring är eventuellt ritade av Inger Adlerz som var inredningsarkitekt vid nybyggnaden 1990.

Altaret av trä är från 1990. Altarskivan, av lackad fanerad bok, med bred sarg vilar på två fyrkantiga pelare av lackad bok som står på en kvadratisk svart fotplatta av trä. Pelarna är vridna med ett hörn framåt.

Altartavlan från 1990 är en triptyk i form av en ikon målad av Erland Forsberg. Ikonen föreställer i mitten den uppståndne Jesus sittandes på en himmelsk tron.

Altarringen från 1990 består av två raka, fristående, flyttbara sektioner. De är uppbyggda med en ram av raka brädor av lackad bok och en svart horisontell bräda. Knäfallet är klätt med blått tyg...

Dopfonten från 1990 består av en fyrkantig träpelare med faner av lackad bok, som står på en fotplatta av svart trä. Den runda dopskålen av tjockt klarglas bärs av fyra stag och en ring av metall ovanpå träpelaren. Skålen kommer från Orrefors glasbruk och är formgiven av Lars Hellsten.

Ambon förmodligen från 1990 av lackad bok består av en trekantig pelare på en svart fotplatta och med en snedställd toppskiva.

Bänkinredningen består av kopplade stolar av bokträ med ryggbricka av trä och tygklädd sits. Mellan stolarna finns psalmbokshylla. Från 1990, omklädda och kompletterade 2005.

Orgeln är tillverkad 1994 av Kaliff & Löthman instrumentbyggare. Fasaden är indelad i fem rektangulära fält med synliga metallpipor som kröns av en profilerad utkragande list i ovankant. Ett gyllene träraster sitter i pipornas ovankant. Vid sidan om finns fristående träpipor. Orgeln har nio stämmor, två manualer och pedal.

Klockan är gjuten 1990 av M & E Olssons klockgjuteri i Ystad. Klockan har inskriptioner och hänger i den fristående klockstapeln.

Kyrkogården

Anläggningen saknar kyrkogård. Byggnaden är omgiven av en kant med betongplattor och en smal gräsmatta och en friväxande häck i tre väderstreck. Framför

huvudingången ligger byasten, vid sidorna kullersten. Klockstapeln framför huvudingången står på en gräsmatta som omges av en låg mur av betongblock. Längs koret i öster växer en rosenplantering och utanför ligger byasten. På östra sidan ligger kyrkans parkering.

Byggnader på kyrkotomten

Inga övriga byggnader finns på kyrkotomten. En fristående klockstapel står framför huvudingången i nordväst. Klockstapeln är uppbyggd av fyra kraftiga limträbalkar i hörnen som lutar inåt mot en gemensam topp. Denna är inklädd i plåt och kröns av ett ringkors. Limträbalkarna, som står på betongfundament, är avstyvade mellan balkarna med tunnare limträ. Trät är målat grått.

Kulturhistorisk karaktärisering för Bunkeflostrands kyrkoanläggning

Bunkeflostrand som främst började bebyggas med radhus på 1960-talet är fortfarande ett expanderande samhälle med nybyggnation av flerfamiljshus.

Kyrkoanläggningen som är Malmös senast byggda kyrka innehåller både kyrkorum och församlingslokaler. Den invigdes 1990 och byggdes till 2005 så att ytan mer än fördubblades.

Kyrkan med tre låga längor kring det åttakantiga kyrkorummet har fasad av vitslammat tegel, rött tegeltak och grå aluminiumpartier. Byggnaden ligger mitt i Bunkeflostrands centrum vid en korsväg och är verkligen ”kyrkan mitt i byn”.

Byggnaden yttre skulle kunna vara ett vårdhem eller kontor. Endast klockstapeln och skyltningen signalerar att detta är en kyrka. Arkitekturutformningen är alldaglig, rentav trivial och detaljarbetet är bristande. De kraftiga inplåtningarna av takkanterna är klumpiga.

Om exteriören är torftig så är kyrkorummet ett vackert, enkelt, andligt rum med rymd. Kyrkorummets åttakantiga planform liksom möbleringen med stolar i bågform framför altaret betonar gemenskapen, men fokus är ändå riktat framåt mot koret. Takets höjd inger en sakral stämning. De stadiga limträramarna, takstolar från golv till tak, omfamnar rummet och anspelar på pilastrar och valvribbor i äldre kyrkors murade valv.

De högt sittande fönstren och glasmålningar gör att rummet vänds inåt och koncentreras. Det fristående altaret gör det möjligt att fira mässa med prästen vänd mot församlingen, versus populum och med församlingen runt altarbordet vid nattvard, circumstantes och visar på ny liturgi. Altare, ambo och dopfont har gemensam, samstämmig och enkel utformning. Flera ikoner, altarbilden och sakramentsskåpet är alla målade av samma målare Erland Forsberg och ger därmed ett

lugnt och samlat intryck. Rummet är inte överlastat med föremål.

De höga entrédörrarna till kyrkorummet är omsorgsfullt vackert utformade i björk och körsbär. När alla dörrarna är öppna kan kyrkorummet växa men rummet är fortfarande väldefinierat, vilket är en bättre lösning än vikkväggar.

Att alla innerväggar i anläggningen är gipsväggar ger inget intryck av tyngd och kvalitet som kan önskas i en kyrkoanläggning.

Kontorslokalerna är ljusa, funktionella och med fina glaspartier i björk.

Kyrkan som är öppen alla dagar har mycket verksamhet och många besök. Kyrkans värde ligger primärt i dess verksamhet, inte i byggnaden. Anläggningen interiört är dock funktionell och kyrkorummet vackert.

Att tänka på

- Kyrkorummets interiör med limträbalkar och tak bör värnas. Rummet är inte överlastat och samhörigheten mellan bilderna på altartavla, skåp och ikoner är positiv.

Skydd m.m.

Kyrkoanläggningen skyddas som kyrkligt kulturminne enligt 4 kap. kulturmiljölagen. Tillkommen efter 1939. Omfattas inte av tillståndsplikt 4 kap. 2§.

Anläggningen ligger inom av länsstyrelsen utsedd kulturmiljöstråk, Per Albin-linjen, och inom Riksintresse för kustzon.

Källor och litteratur

Skåne, Landskapets kyrkor, red. Markus Dahlberg, Riksantikvarieämbetet, 2015
opublicerad 2012

Sockenkyrkorna – kulturarv och bebyggelsehistoria, Riksantikvarieämbetet, 2008

Moderna kyrkobyggnader, Elisabeth Andersson Projektrapport 2011

Ritningar och inventarieförteckning från kyrkans arkiv.

Samtal med kyrkovaktmästare Erik Wester 2017-02-06

Telefonsamtal med f.d. kyrkoherde Berth Löndahl 2017-02-09.

<http://www.bunkefloboken.nu/sidan-6-106> *Bunkeflo vår hembygd*.

<http://svenskakyrkanmalmo.se/bunkeflo-strandkyrka/bunkeflo-strandkyrka/om-kyrkorna/bunkeflo-strandkyrka/>

Övriga uppgifter

Denna rapport, en kulturhistorisk karaktäristik och bedömning av Bunkeflo strandkyrka, Malmö pastorat, har upprättats av:
Kristina Simonsson, Arkitekt SAR/MSA (rapportförfattare, inventering och foto)
Karl Johan Kember (granskning),
Arkitekt SAR/MSA, Certifierad sakkunnig avseende kulturvärden
JAIS arkitekter AB, Sundstorget 3, 251 21 Helsingborg, 042-14 92 30, www.jais.se

Inventeringsdatum: 2017-02-06   Färdigställd rapport: 2017-10-03

Bunkeflo Strandkyrka - byggnadsbeskrivning

Stomme:	Trä-regelstomme
Fasadmaterial:	Puts-slammad tegel
Fasadkulör:	Vit
Takform:	Sadeltak – Med dubbla fall Pulpettak Pyramidtak
Taktäckningsmaterial:	Takpannor-lertegel-strängpressade enkupiga Plåt-skivtäckning
Byggnadsdel:	